

's-Hertogenbosch

Inwoners over
geluidsoverlast en
schone lucht

Onderzoek leefbaarheid 2020

Onderzoek & Statistiek
Juli 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Geluidsoverlast.....	4
3. Schone lucht.....	7

1. Inleiding

Aanleiding

Iedere twee jaar voert de afdeling Onderzoek & Statistiek van de gemeente 's-Hertogenbosch het onderzoek Leefbaarheid uit. De vragen gaan over de leefbaarheid in de buurt. Op verzoek van de afdeling Leefomgeving is een aantal vragen opgenomen over geluidsoverlast en schone lucht. Geluidsoverlast is uitgewerkt in hoofdstuk 2, schone lucht in hoofdstuk 3.

Respons

In 2020 zijn 9.191 inwoners uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek Leefbaarheid. De vragenlijst kan schriftelijk of digitaal worden ingevuld. Het onderzoek is eind oktober 2020 uitgezet en 6 december gesloten. In totaal hebben 2.613 inwoners de vragenlijst ingevuld. Dat is een respons van 28%.

De belangrijke uitkomsten van het onderzoek vindt u in deze notitie. Voor de ontwikkelingen over de tijd en uitkomsten ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde is een significantietoets uitgevoerd. Significante ontwikkelingen en uitkomsten worden weergegeven door een bulletpoint of beschreven in de tekst.

2. Geluidsoverlast

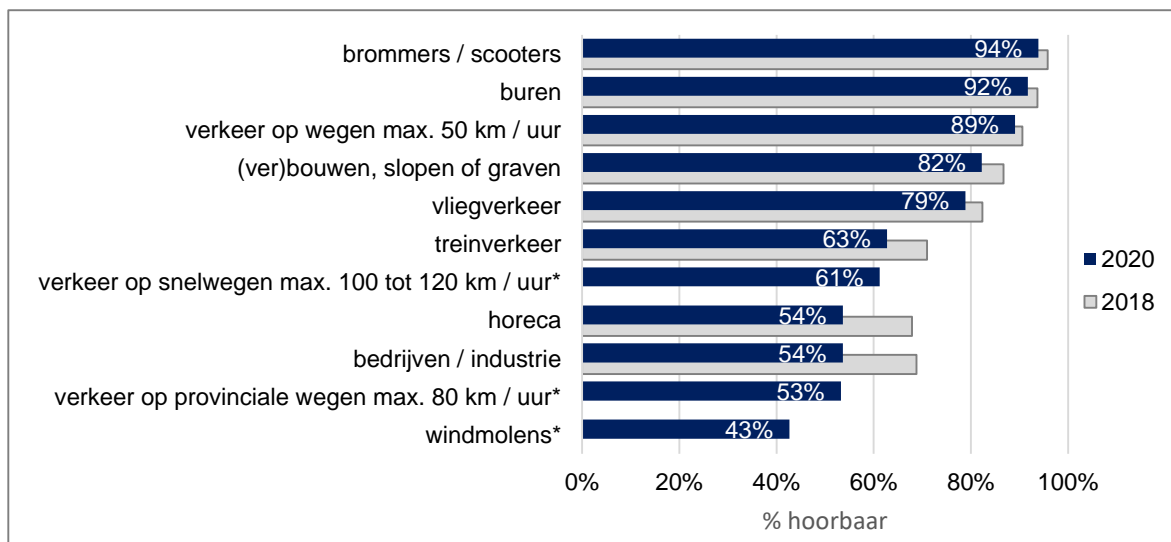
Conclusies:

- Bijna alle inwoners horen thuis het geluid van brommers / scooters en hun buren.
- In 2020 geven minder inwoners aan dat verschillende geluidsbronnen thuis hoorbaar zijn, vergeleken met 2018.
- De meeste hinder ervaren inwoners van het geluid van brommers en scooters en verkeer binnen de bebouwde kom.
- Tussen wijken en dorpen zijn verschillen in het ervaren van geluidshinder van verschillende geluidsbronnen.

Brommers / scooters en buren worden thuis het vaakst gehoord

Bijna alle inwoners geven aan dat zij thuis wel eens het geluid van brommers / scooters (94%) en hun buren (92%) horen. Ook horen relatief veel inwoners (89%) het verkeer op de weg binnen de bebouwde kom. Het geluid van horeca, bedrijven / industrie en verkeer op provinciale wegen horen minder inwoners. Desondanks geeft ongeveer de helft aan dit wel eens thuis te horen. Gemiddeld worden windmolens thuis het minst vaak gehoord, namelijk 43%. Deze antwoordcategorie is in 2020 nieuw toegevoegd aan de vraag.

Figuur 1 Aandeel inwoners dat aangeeft dat een geluid hoorbaar is wanneer men thuis is¹
N=2.513; 2.513; 2.515; 2.507; 2.499; 2.496; 2.505; 2.502; 2.487; 2.490; 2.477

Vergeleken met 2018, geven minder inwoners in 2020 aan dat de volgende geluiden thuis hoorbaar zijn:

- bedrijven / industrie (69% versus 53%)
- horeca (68% versus 54%)
- treinverkeer (71% versus 62%)
- (ver)bouwen, slopen of graven (87% versus 82%)
- vliegverkeer (82% versus 79%)
- buren (94% versus 92%)
- brommers / scooters (96% versus 94%)

¹ In 2020 zijn sommige antwoordcategorieën van deze vraag anders of nieuw. Dit geldt voor 'verkeer op snelwegen max. 100 – 120 km / uur' en verkeer op provinciale wegen max. 80 km / uur'. In 2018 waren deze twee categorieën samengevat tot 'verkeer op wegen waar je harder mag dan 50 km / uur'. In 2020 is de categorie 'windmolens' nieuw toegevoegd.

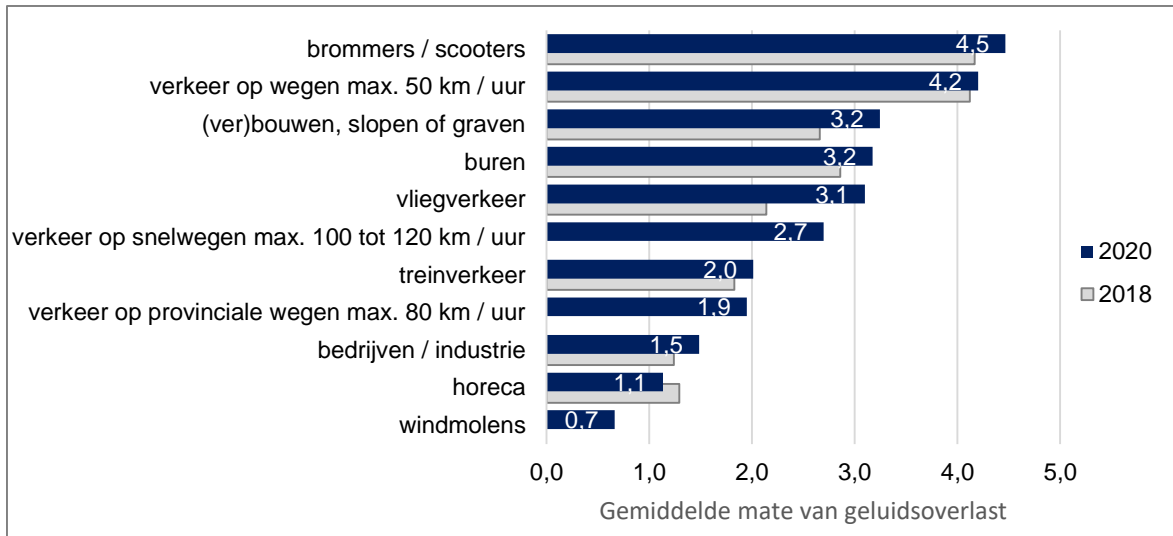
Meeste hinder van brommers / scooters en verkeer binnen de bebouwde kom

De meeste hinder wordt ervaren door het geluid van brommers en scooters en van verkeer binnen de bebouwde kom. De hinder van buren is iets lager, ondanks dat bijna alle inwoners hun buren wel eens horen.

Hinder van vliegverkeer meest toegenomen, horeca meest afgenomen

Vergeleken met 2018 is de hinder van vliegverkeer het meest toegenomen, van gemiddeld 2,1 naar 3,1 (+45%). Horeca is de enige geluidsbron waarvan de gemiddelde hinder is afgenomen ten opzichte van 2018 (-12%).

Figuur 2 Welk getal van 0 tot 10 geeft het beste aan in welke mate geluid van de onderstaande bronnen u hindert, stoort of ergert wanneer u thuis bent? (0 = geen hinder, 10 = extreme hinder)

Verschillen in geluidsoverlast tussen wijken

Per soort geluidsbron zijn er verschillen in de ervaren geluidsoverlast tussen de wijken. Zo wordt in de Binnenstad gemiddeld de meeste hinder ervaren van brommers en scooters, verkeer binnen de bebouwde kom, (ver)bouwen, slopen en graven en horeca. In Nuland, Vinkel en Engelen worden deze geluidsbronnen in mindere mate ervaren als hinder. In Vinkel valt op dat de gemiddelde hinder van burens in vergelijking met het stedelijk gemiddelde laag is. Dit geldt ook voor de Binnenstad als het gaat om verkeer op snelwegen en voor Vinkel / Empel als het gaat om treinverkeer. In Rosmalen zuid wordt juist relatief veel hinder ervaren van verkeer op snelwegen, in vergelijking met het stedelijk gemiddelde.

Tabel 1 Per wijk: Gemiddelde mate van geluidshinder per type geluidsbron

	brommers / scooters	verkeer op wegen max. 50 km / uur	(ver)bouwen, slopen of graven	vliegverkeer	burens	verkeer op snelwegen 100 tot 120 km / uur	treinverkeer	verkeer op provinciale wegen max. 80 km / uur	bedrijven / industrie	horeca	windmolens
's-Hertogenbosch	4,5	4,2	3,2	3,1	3,2	2,7	2,0	1,9	1,5	1,1	0,7
Binnenstad	5,6	5,2	4,6	2,5	3,7	1,0	2,0	1,8	1,9	2,8	0,2
Zuidoost	4,8	5,2	3,6	3,0	3,6	2,9	0,8	2,6	1,9	0,8	0,2
Graafsepoort	4,4	3,9	3,4	2,9	3,1	2,9	1,7	1,3	1,1	0,8	0,5
Muntel / Vliert	4,5	4,1	3,2	2,3	3,8	1,2	2,2	1,5	1,2	0,8	0,3
Rosmalen zuid	3,9	3,7	2,8	3,4	2,1	3,7	2,5	2,0	0,9	0,5	0,5
Rosmalen noord	3,8	3,6	2,5	3,2	2,9	2,4	2,1	1,8	1,3	1,4	0,6
De Grote Wielen	3,8	3,4	3,4	3,6	3,0	2,0	0,7	1,9	1,1	0,9	0,9
Empel	3,8	3,7	3,5	2,9	3,3	3,7	0,5	2,0	1,4	0,5	0,5
Noord	4,7	4,7	2,9	3,0	3,3	3,1	1,9	1,7	1,3	0,7	0,6
Maaspoort	4,3	3,5	2,3	3,4	3,0	3,0	2,8	1,8	1,3	0,4	1,2
West	5,2	4,9	3,9	3,1	3,4	2,1	2,3	2,4	2,2	1,2	0,6
Engelen	3,4	2,8	3,2	3,7	2,7	2,8	1,6	1,9	1,5	0,4	1,5
Nuland	2,8	3,1	2,0	3,3	2,3	2,4	1,9	1,9	1,3	1,4	0,5
Vinkel	2,9	3,3	2,7	3,0	1,8	3,2	0,5	2,7	1,8	1,8	0,7

Legenda

	wijk met laagste mate van overlast
	wijk met hoogste mate van overlast
	nieuwe of andere vraagstelling in 2020

3. Schone lucht

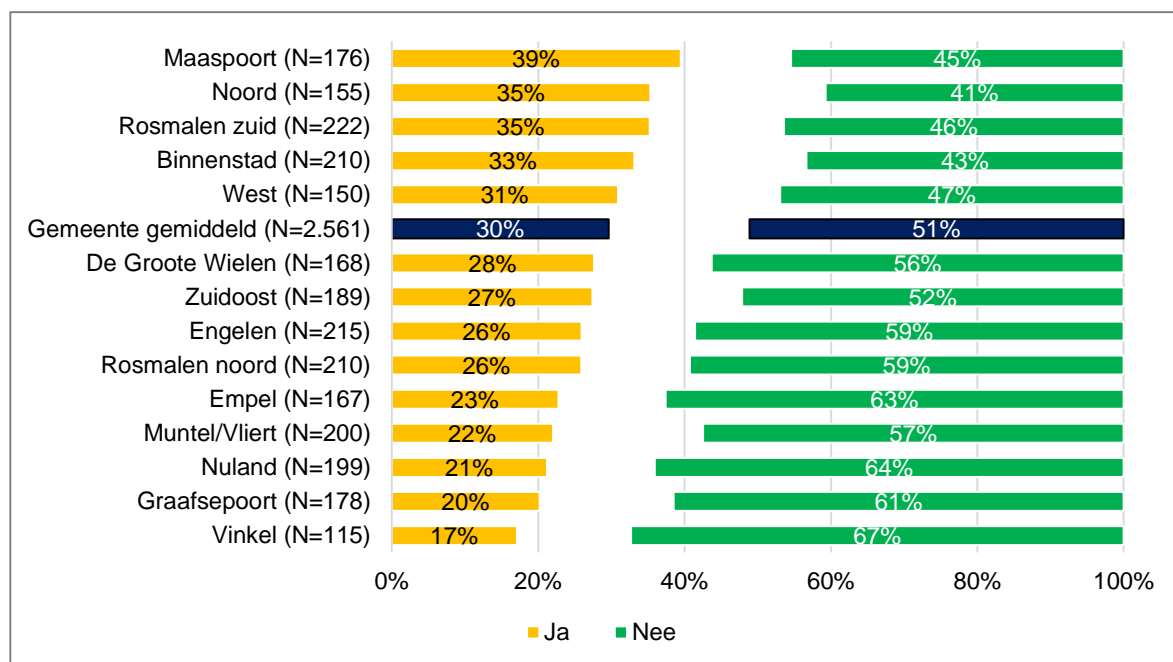
Conclusies:

- Gemiddeld geeft 30% van de inwoners aan dat zij in hun huis of directe woonomgeving wel eens gehinderd worden door luchtverontreiniging.
- In de Maaspoort geven de meeste inwoners (39%) aan dat zij wel eens gehinderd worden door luchtverontreiniging; in Vinkel de minste (17%).
- In 's-Hertogenbosch is de gemiddelde mate van hinder door luchtverontreiniging 6,3.
- In Engelen is deze het laagst: 5,3. In de Binnenstad is deze het hoogst: 6,8.
- Wegverkeer is volgens inwoners de voornaamste reden van luchtverontreiniging (64%). Sfeerverwarming is daaropvolgend 24%. Dit wordt tevens bij 'anders' door 52 inwoners genoemd of verder toegelicht.

3 op de 10 inwoners wel eens gehinderd door luchtverontreiniging

Sommige stoffen in de lucht, zoals fijnstof en stikstof, maken de lucht minder schoon. Dit noemen we luchtverontreiniging. Voorbeelden zijn uitlaatgassen van auto's, uitstoot van fabrieken en uitstoot van stikstof door landbouw. Gemiddeld geven 3 op de 10 inwoners aan dat zij in hun huis of directe woonomgeving wel eens gehinderd worden door luchtverontreiniging.

Figuur 3 Per wijk: Wordt u in uw huis of directe woonomgeving wel eens gehinderd door luchtverontreiniging?

39% van de inwoners in de Maaspoort wordt wel eens gehinderd door luchtverontreiniging

Als we de resultaten van de bovenstaande vraag uitsplitsen naar wijken en dorpen van de gemeente 's-Hertogenbosch, zien we dat in de Maaspoort 39% van de inwoners wel eens gehinderd wordt door luchtverontreiniging in hun huis of woonomgeving. Dit aandeel is het hoogste van alle wijken en dorpen en wijkt ook significant af van het gemiddelde in de gemeente.

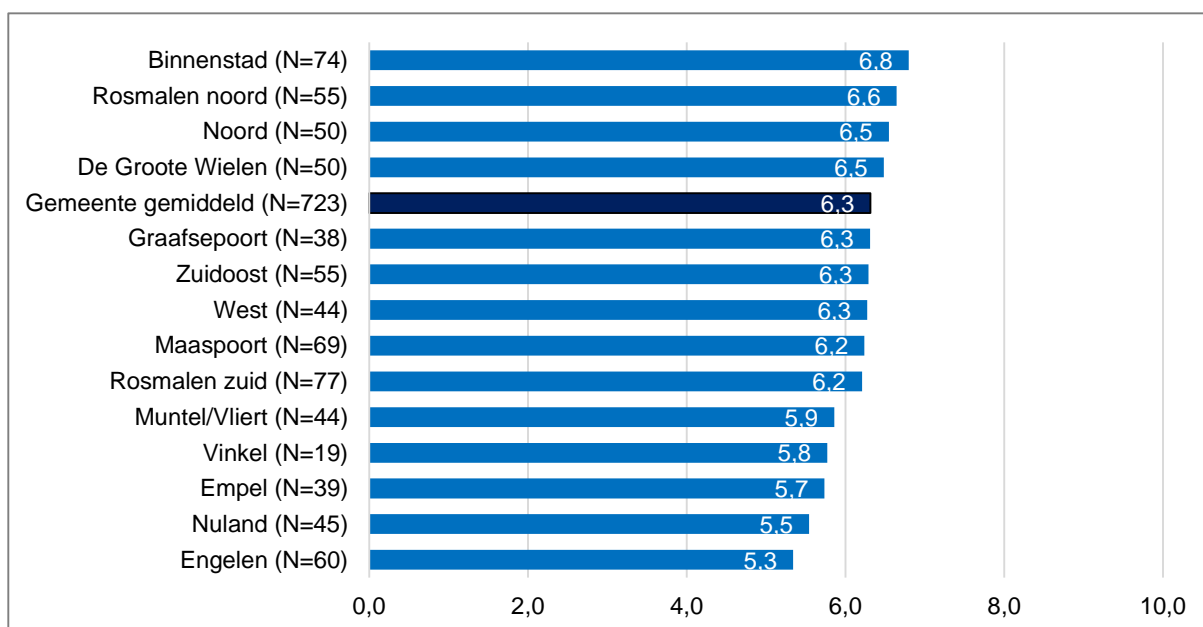
Gemiddeld minste hinder van luchtverontreiniging in Vinkel

In Vinkel is het aandeel inwoners dat wel eens gehinderd wordt door luchtverontreiniging in hun huis of woonomgeving het laagst, namelijk 17%. Ook in Graafsepoort (20%), Nuland (21%), Muntel / Vliert (22%) en Empel (23%) ligt dit aandeel lager dan gemiddeld in de gemeente.

In Engelen gemiddeld laagste mate van hinder door luchtverontreiniging

Aan inwoners die wel eens hinder ervaren door luchtverontreiniging in hun huis of woonomgeving is gevraagd in welke mate zij hinder ervaren. Gemiddeld bedraagt deze hinder in de gemeente 's-Hertogenbosch 6,3. In de Binnenstad (6,8) is de gemiddelde mate van hinder het hoogst; in Engelen het laagst (5,3).

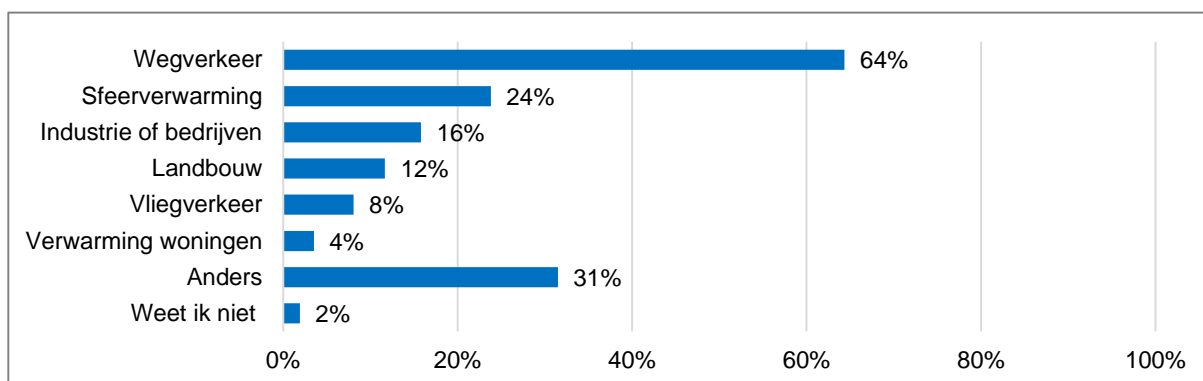
Figuur 4 Per wijk: Gemiddelde mate van hinder door luchtverontreiniging (1=ik word een beetje gehinderd; 10=ik word extreem gehinderd)

Wegverkeer volgens zo'n twee derde van de inwoners reden van luchtverontreiniging

In de vragenlijst is tot slot gevraagd of inwoners konden aangeven waar volgens hen de luchtverontreiniging door komt. Volgens zo'n twee derde van de inwoners komt dit door wegverkeer. Ongeveer een kwart geeft aan dat sfeerverwarming van woningen, zoals open haarden, de reden is van de luchtverontreiniging.

Figuur 5 Kunt u aangeven waar de luchtverontreiniging door komt? (N=742)
Meer antwoorden mogelijk

Bij 'anders' hebben inwoners de mogelijkheid gekregen om een andere vorm van luchtverontreiniging te noemen of hun antwoord toe te lichten. Zo benadrukken 52 inwoners dat de luchtverontreiniging komt door vuurkorven, houtkachels en andere vormen van stoken. Bijvoorbeeld: "Aansteken van tuin vuurhaard met kachelpijp, hierdoor ontstaat directe geur en luchthinder. Komt helaas frequent voor. Wenselijk dat de gemeente hier beleid op ontwikkeld". 29 inwoners geven aan dat zij luchtverontreiniging ervaren van rioolwaterzuivering, zoals: "Waterzuivering. Maar ze werken hard aan een oplossing, dat maakt de hinder veel draaglijker". Wegverkeer wordt door 28 inwoners benadrukt: "Veel vrachtverkeer in de spits op randweg 70km, bussen van openbaar vervoer, veel autoverkeer naar de bestemming Koning Willem College". 23 inwoners noemen fijnstof: "Er landt veel fijnstof op ons balkon waarvan de herkomst wordt bepaald door alle bovengenoemde bronnen bij elkaar". Verder noemen inwoners nog:

- Landbouw / veeteelt (22x)
- Nertsenfarm (12x)
- Barbecue (11x)
- Bouw (10x)
- Geur van eten (6x)
- Afval / afvalcentrale (6x)
- Treinverkeer (6x)
- Roken (6x)
- Geur uit eigen huis (5x)
- Chemische lucht (5x)
- Drugs (4x)
- Vliegverkeer (4x)
- Hondenpoep (3x)
- Elektriciteitscentrale (2x)
- Overig (18x)

Tabel 2 Per wijk: Kunt u aangeven waar de luchtverontreiniging door komt?

	Wegverkeer	Industrie of bedrijven	Vliegverkeer	Landbouw	Verwarming woningen	Steeerverwarming	Ongewogen N
's-Hertogenbosch	64%	16%	8%	12%	4%	24%	742
Binnenstad	77%	10%	4%	5%	5%	16%	79
Zuidoost	86%	12%	5%	8%	3%	28%	56
Graafsepoort	73%	0%	2%	4%	3%	30%	38
Muntel / Vliert	75%	24%	15%	9%	11%	20%	45
Rosmalen zuid	58%	9%	6%	10%	1%	37%	80
Rosmalen noord	53%	9%	7%	24%	2%	30%	54
De Groote Wielen	30%	9%	13%	52%	0%	25%	50
Empel	66%	3%	5%	18%	0%	37%	39
Noord	78%	23%	10%	4%	6%	23%	55
Maaspoort	45%	22%	8%	8%	2%	21%	69
West	70%	22%	9%	0%	3%	14%	46
Engelen	46%	29%	11%	30%	3%	35%	62
Nuland	35%	11%	9%	51%	4%	35%	46
Vinkel*	35%	16%	5%	72%	0%	29%	19

* Het aantal respondenten in Vinkel is laag, de resultaten zijn daarom alleen ter indicatie toegevoegd.

Licht groene arcering: significant (95%) minder dan gemiddeld; licht rode arcering: significant (95%) meer dan gemiddeld.